

**KOHTUTE HALDAMISE NÕUKOJA
KOLMANDA KOOSOLEKU
PROTOKOLL**

TALLINN

28. november 2002.a

Kohal viibisid: **Uno Lõhmus**, Riigikohtu esimees, kohtute haldamise nõukoja esimees
Jaano Odar, Riigikohtu kohtunik, tsiviilkolleegiumi esimees
Malle Seppik, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik
Ago Kutsar, Tartu Ringkonnakohtu esimees
Allar Jõks, Õiguskantsler
Helve Särgava, Tallinna Linnakohtu esinaine
Hurma Kiviloo, Tallinna Halduskohtu kohtunik
Aivar Pily, Advokatuuri esindaja, vandeadvokaat
Tiit Käbin, Riigikogu liige

Donald Kiidjärv, Tartu Maakohtu kohtunik, asendusliige, sõnaõigusega
Igor Amann, Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik, asendusliige, sõnaõigusega
Priidu Pärna, Justiitsministeeriumi kantsler, sõnaõigusega

Ingrid Tiislär, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse juhataja
Timo Ligi, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse nõunik
Mirjam Vili, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse nõunik

Juhatas: **Uno Lõhmus**, Riigikohtu esimees
Protokollis: **Mirjam Vili**, Justiitsministeeriumi kohtute osakonna kohtuhaldustalituse nõunik

Koosolek algas: **11.00**

Koosolek lõppes: **12.30**

Päevakord

1. Eelmise istungi protokollki kinnitamine.
2. Nõusoleku andmine kohtute struktuuri kinnitamiseks.

Sissejuhatus

Lõhmus: Kõigepealt tahaksin öelda, et meile on kättesaadavaks tehtud nõukoja liikmete kontaktandmed, aga minu telefoninumber on vale, õige number on 309002. Kas kellelgi on veel selles osas kommentaare? Kui ei ole, siis läheme päevakorra juurde. Päevakorras on üks punkt: kohtute struktuuri kinnitamine. Juhiksin tähelepanu sellele, et kohtute seaduse § 41 lg 1 p 2 sätestab, et kohtute haldamise nõukoda annab nõusoleku kohtute struktuuri määramisel. Minu meelest on struktuur see, et kohtul on osakonnad, näiteks kriminaalhooldusosakond ja kinnistusosakond. See tabel, mis meile saadeti, ei ole struktuur, vaid erinevate teenistujate alluvussuhe: kes alluvad haldusdirektorile ja kes kohtu esimehele. Annan sõna Justiitsministeeriumi esindajatele ja seejärel nõukoja liikmetele.

Pärna: On väga oluline täna kohtu struktuuri osas otsus vastu võtta, kuna struktuurist sõltub kohtute kodukordade kinnitamine. Kuni kohtute kodukordi ei ole vastu võetud, ei saa kohtuid registreerida riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste registris. Edasi annan sõna Ingrid Tiisläriale.

Nõusoleku andmine kohtute struktuuri kinnitamiseks

Tiislär: Kohtute struktuuri paikapanemiseks kutsusime suve lõpul kokku nõupidamise, millel osalesid Tallinna Linnakohtu, Lääne Maakohtu, Pärnu Maakohtu, Tartu Maakohtu ja Viljandi Maakohtu esimehed. Arutasime läbi alluvussuhted ja jõudsime kokkuleppele kõiges peale kohtusekretäri ametikoha. Justiitsministeerium leidis, et kohtusekretär kuulub halduse, mitte õigusemõistmise poolele, kuna tema tegevus on seotud kohtuotsuse täitmisele pööramisega, kirjade väljasaatmisega ja muu sellise tehnilise tööga. Kohtusekretäri osas korraldasime ka küsitluse kohtute esimeeste ja haldusdirektorite hulgas ja tulemus oli niisugune, et valdav enamus kohtu esimehi luges kohtusekretäri esimehe alluvusse kuuluvaks ja haldusdirektorid leidsid, et kohtusekretär kuulub halduse poolele haldusdirektori alluvusse.

Särgava: Ma ei ole nõus Justiitsministeeriumi seisukohaga, et kohtusekretär on haldusülesandeid täitev teenistuja. Kohtusekretär registreerib toimikuid ja võtab toimikud istungisekretäridelt tagasi, seega pidev kokkupuude toimikutega. Küsisin samuti kohtute esimeestelt, mida nad kohtusekretäri kuuluvusest arvavad ja ainult kaks leidsid, et kohtusekretär võiks olla haldusdirektori alluvuses. Haldusdirektoritelt ma ei küsinud, kuna nemad vahetatakse välja ja uued pole veel ametisse asunud.

Samuti peaks kohtu esimehele alluma pressinõunik.

Seppik: Kõigepealt tuleks selgeks vaielda kohtu esimehe ja haldusdirektori alluvusvahetust. Kohtute seaduse paragrahv 125 lg 1 p 6 kohaselt kuulub haldusdirektori pädevusse kohtuteenistujate ametisse nimetamine ja ametist vabastamine. Kohtu esimehe pädevust sätestavatest normidest (paragrahvid 12 lg. 3, 20 lg. 3 ja 24 lg. 3) ei tulene, et esimehe pädevusse kuuluks teatud kohtuteenistujate ametisse nimetamine või nende vabastamine, seega kehtib paragrahv 125 lg 1 p 6 koigi kohtuteenistujate kohta. Mida sel juhul tähendab osa kohtuteenistujate otsealluvus kohtu esimehele? Seaduses ei sätestata seda, kas haldusdirektor allub kohtu esimehele või mitte, samas seadus seda ei välista. Selles tuleb kokku leppida, kuidas seadust tõlgendada. Kui me otsustame, et haldusdirektor allub kohtu esimehele, siis kaotab probleem oma teravuse, sest haldusdirektori kaudu alluvad kohtuteenistujad ka esimehele.

Kutsar: Probleem on struktuuris. Kohtul on kaks sama tasandi juhti. Kui istungisekretär jääb haigeks, asendab teda praegu tavaliselt kohtusekretär. Esimees ei saa seda aga tulevikus nii

korraldada, kui haldusdirektor ütleb, et ei saa. Selline struktuur on paindumatu. Pr Seppikul on õigus, et käsuliinid on puudu.

Odar: Käsuliin on kohtu esimehe ja haldusdirektori vahel habras. Keegi ei võta kohtuesimehelt vastutust õigusemõistmise toimimise eest selles kohtus. Tundub, et peame saavutama selle, et kohtu esimees saaks selle eest ka vastutada, et tal ei tekiks kunstlikku takistust. Ei tohiks hakata õigusemõistmist takistama. Kohtu esimeeste juttu tuleks tõsiselt võtta. Kas pressinõunik ei peaks siiski kohtuesimehele alluma?

Lõhmus: Millisesse struktuuriüksusesse on istungisekretär ja konsultant seni kuulunud?

Kutsar: Kuuluvad kantselei koosseisu.

Särgava: Olen ka esimeestega arutanud, et haldusdirektori pädevusalasse võiksid kuuluda registriosakond, kinnistusosakond ja kriminaalhooldusosakond. Kogu aeg oleme tahtnud, et need osakonnad ei oleks kohtu koosseisus. Seega võiksid nad alluda haldusdirektoritele. Kohtute seaduse § 12 lg 2 kohaselt vastutab kohtu esimees õigusemõistmise korrakohase toimimise eest kohtus. Ka selle eest, kuidas materjal kohtus liigub. Tegelikult peab vastutama ka kantselei eest, kuid ei saa samal ajal korraldusi anda. Lahendaksime äkki kahes blokis: esiteks kas registrid ja kriminaalhooldusosakond peaksid alluma haldusdirektorile ja ülejäänud osas eraldi.

Kiidjärv: Esimese ja teise astme töökorraldus nähakse ette maa- ja linnakohtu kodukorraga, mille kehtestab kohtu esimees, § 42 lg 1 viitab sellele. Lõike 3 kohaselt ei või see sisaldada kohtumenetluse korda puudutavaid sätteid. Paragrahv 125 sätestab haldusdirektori pädevuse. Kuskil ei ole öeldud, et on kaks erinevat juhti. Kohtu esimees vastutab ja haldusdirektor peab alluma kohtu esimehele.

Pilv: Haldusdirektor peaks alluma kohtu esimehele. Haldus on omaette alaliik, mis on õigusemõistmise teenistuses. Haldusdirektoril peab olema küll kõrgharidus, see ei pea olema aga õiguslane. Kas õigushariduseta isik suudab hoomata kohtusüsteemi nii, et suudab tagada kohtu iseseisvust ja sõltumatust ning kohtuasutuse normaalset toimimist? Kohtusekretär peaks olema kohtuesimehe alluvuses, kuna tagab kindlustunde protsessiosalistele. Halb, kui peaksid kuulama, et istungisekretär on haige ning probleemi ei saa lahendada, kuna kohtusekretär on haldusdirektori alluvuses. Praegu on ka kohtus probleeme õige isiku leidmisega ja teenindusega.

Pärna: Peaksime siin eelnõu koostamisel olnud probleemide juurde tagasi pöörduma. Kohtu esimees ei peaks varade ja personaliga tegelema, et ta saaks keskenduda õigusemõistmisele kohtus ja teostaks selle üle järeelvalvet. Sellest ka haldusdirektori funktsioon – ta peab esimehe vabastama teatud ülesannetest. Haldusdirektor ei ole oportunist kohtuasutuses, vaid ta töötab ka kohtumõistmise heaks ja huvides. Esimees saab püstitada ülesandeid, mida ta ootab haldusdirektorilt. Samamoodi defineerib minister kantslerile, mida ta temalt ootab, et eesmärgid saaksid täidetud. Haldusdirektor korraldab asjaajamist õigusemõistmise huvides. Et inimesed ei tuleks kohtuasjas esimehe juurde, vaid saaksid need vastused haldusdirektorilt. Siin on ruumi ka praktikale, mis peab välja kujunema. Igas asutuses on eraldi juht ja kantselei juht. Igas riigiasutuses on nii. Miks see ei peaks kohtus toimima?

Kiviloo: Kohtute seaduse ettevalmistamise mõte oli vabastada esimehed liigest tööst. Ei ole aga seda mõeldud, et võtta ära see vastutus, mis tagaks õigusemõistmise toimimine. Ei ole õige näha, et ühes kohtus oleks nagu kaks juhti. Kui haldusdirektor ei allu esimehele, ei saa ka normaalne halduspraktika tagada seda, milleks see institutsioon mõeldud on. Eesmärk on tagada õigusemõistmise toimimine ja vabastada esimehed liigest töökoormusest. Las haldusdirektor korraldab, et kohtunikel on tehnika ja kõik vajalikud vahendid olemas. Tegelikult korraldab seda esimees haldusdirektorite kaudu. See oli eelnõu mõte, mitte see, et kohtusse tuleb keegi sõltumatu, keda käsutab Justiitsministeerium.

Särgava: Ka täna on nii, et haldusdirektor on materiaalselt vastutav isik, kes korraldab asjaajamist ja raamatupidamist. Võiks ka nii olla edasi. Miks ei võiks olla esimehel selle üle jätkuvalt kontrolli. Kolleegid arvavad ka, et on vale, kui haldusdirektorite konkurss on toimunud esimehi kaasamata. Oleks kasvõi niisama võinud teavitada, et toimub vestlus kandidaatidega. See on teinud ärevaks.

Kiviloo: Kõige tähtsam on see, kuidas on jaotatud alluvus esimehe ja haldusdirektori vahel. Kui see on otsustatud, ei ole enam nii terav teiste alluvuse küsimus. Tõlk väga tõsiselt õigusemõistmisega seotud ja ka pressiesindaja. Tuleb ülemine ots kirja panna ja siis saab hakata rääkima järgnevast.

Käbin: Olin seaduseelnõu kaasettekandja. Olen piisavalt kursis. Nõustun eelöelduga. Haldusdirektor ei ole sõltumatu ametiisik. Ainus probleem, kui majas mitu kohut ja üks haldusdirektor. Kohtul peab olema õigus korraldada asju haldusdirektori kaudu. Pressinõunik ei saa olla haldusdirektori alluvuses. Samuti kohtusekretär.

Tiislär: Tooksin välja kaks punkti. Esiteks ei saa lähtuda eeldusest, et haldusdirektor on pahatahtlik. Teiseks kui haldusdirektor allub esimehele, siis osakondade eest vastutab ka esimees. Kui probleeme on Tallinna LK kinnistusosakonnaga, siis ei pöördu Justiitsministeerium mitte haldusdirektori poole, vaid kohtu esimehe poole, kuna lõppastmes vastutab kohtu esimees.

Särgava: Kohtu esimees delegerib pädevust oma käskkirjaga. Ka mul on delegeeritud haldusdirektorile.

Tiislär: Ministri ees vastutab kohtute asekanstler, vaatamata sellele, et ülesanne on mulle delegeeritud.

Jõks: Seaduses on mitmed lüngad, kuid praegu seadus olemas. Haldusdirektor ei ole vaenlane, kelle vastu tuleks ennast kaitsta. Kas kohtusekretär on õigusemõistmisega seotud? Otsustuse küsimus. Võib põhjendada ka seda, et ei ole seotud. Võib öelda, et õigusemõistmisega on otseselt seotud need teenistujad, kes saavad mõjutada kohtuotsuse sisu. Kohtusekretär seda teha ei saa, küll aga saab näiteks tõlk.

Lõhmus: Segi on aetud struktuur ja alluvussuhted. Struktuur on see, kuidas on asutus üles ehitatud. Näiteks kantselei, kohtu osakonnad. Kuidas on alluvus, on teine küsimus; kellele allub üks või teine struktuuriüksus. Haldusdirektorit on vaja, küsimus ei ole selles. See skeem seaduses ei ole aga kõige efektiivsem, kuna on kaks juhti. Asi, mida tuleks teha, on konsulteerida juhtimisspetsialistidega ja täiendada siis seadust. Teine küsimus on, kuidas me praegu asja lahendame. Osadele probleemidele ei saa vastust kohtute seadusest, või kui saab, siis väga laia tõlgendusega. Kuidas antud olukorda kõige efektiivsemalt saaks lahendada, et kohtu toimimine ei kannataks?

Kutsar: Kas on võimalik kantselei kodukorras kuidagi reguleerida esimehe ja haldusdirektori vaheline pädevus?

Särgava: Kodukorras ei saa seda teha.

Kutsar: See struktuur toimib, kui minister garanteerib sellise haldusdirektori, kes on ihu ja hingega eesmärgi eest väljas. Minister ei garanteeri seda iial. Ei ole välistatud haldusdirektori ja esimehe konflikt nii, et õigusemõistmine on pärsitud.

Kiviloo: Meie kohtus töötasid ministri poolt määratud inimesed, kes arvasid, et on meie tööd korraldavad inimesed. Mitu aastat oli tõsiseid probleeme, enne kui need lahenesid.

Kiidjärv: Justiitsministeerium tahab moodustada eraldiseisva struktuuri. Maa- ja linnakohtu kantselei kodukorra § 4 ütleb, et haldusdirektor on kantselei juht. Kantselei asub kohtuasutuses. Kes on juht kohtuasutuses? Kohtu esimees. Tegelikult seega allub esimehele, vaatamata sellele, et allub ka justiitsministrile.

Seppik: Kui võrrelda kohtu juhtimisstruktuuri ministeeriumi omaga, siis on kantsler tõepoolest aparaadi juht, samas ei sea keegi kahtluse alla ministri õigust kantslerile korraldusi anda: kantsler allub kahtluset ministriale.

Pärna: Kes seab seda üldse kahtluse alla, et haldusdirektorid ei allu esimehele? Haldustegevuse eesmärk ei ole eesmärk iseeneses.

Lõhmus: Kas kantsler väidab, et haldusdirektor allub esimehele?

Pärna: Tegemist on topeltalluvusega. Ministeerium annab eelarvevahendid. Konkreetsetes kohtus on haldusdirektori eesmärk tagada õigusemõistmine koos kohtuesimehega. Seda ei saa tagada Tallinnast. Kas see ka praktikas nii on, et teie kahtlused aset leiavad, ei ole kindel.

Lõhmus: Haldusdirektor seega allub kohtu esimehele.

Odar: Kuulsin, et uued haldusdirektorid on esimeestele täna veel võõrad ja on leitud, et esimees oleks pidanud saama sõna sekka öelda. Kui esimees peab koos töötama selle inimesega, siis on arusaamatu, miks selline valiku tegemise kord. Esimees näeb esimest korda haldusdirektorit, kui ta on juba ametis.

Tiislär: Antud juhul oli see seotud praktiliste probleemidega. Kuivõrd paljud kandidaadid kandideerisid mitmesse kohtusse, siis oleksime pidanud kutsuma mõne puhul mitu esimeest. Komisjon oleks paisunud liiga suureks ning ka aja planeerimisega oleks probleeme olnud – näiteks oleks pidanud pr Särgava tulema vestlusele kella 10 hommikul, siis vahepeal paar tundi ära olema ja kella kolmeks jälle tulema.

Kiviloo: Kas siis uued kandidaadid olid nii palju paremad, et kogemusteta isik saab haldusdirektoriks seal, kus on olnud aastaid kõrgharidusega inimene ja keda esimehed toetavad?

Tiislär: Ka eelmised haldusdirektorid olid kunagi uued ja sellegipoolest olete täna nendega rahul.

Kutsar: Esimene kord valis aga kohtu esimees.

Kiviloo: Kas eesmärk oli välja vahetada või saada parim?

Tiislär: Eesmärk oli aga saada parim.

Pärna: Muutunud ja kasvanud on haldusdirektori funktsioonid. Sellepärast vajame uusi inimesi.

Lõhmus: Kas praegu võib aru saada, et struktuur vormistub nii, et esimehe alluvuses on abi ja konsultandid ning teiselt poolt allub ka haldusdirektor, kellele omakorda alluvad ka teatud struktuuriüksused.

Pärna: Võiks nii olla, me ei ole seda skeemi rakendanud veel. Me ei kujuta kohtu toimimist ette ilma kohtu esimehe ja haldusdirektori vahelise koostööta. Esimees peab defineerima vajadused. Sellest ka eelarve kujundamise mehhanism – haldusdirektor kooskõlastab kohtu eelarve esimehega.

Pilv: Tahtsin kuulda Justiitsministeeriumi esindajate käest, kas praeguse seaduse alusel saab väita, et haldusdirektorid saavad aru sellest, et kohtu tööd juhib esimees, ega aja oma joont. Kas kohus hakkab toimima? Kas võib eeldada, et haldusdirektorid on saanud piisava ettevalmistuse?

Tiislär: Praegu veel ei oska öelda, milliseks erinevates kohtutes esimehe ja haldusdirektori vahelised suhted kujunevad. Nagu te ise enne ütlesite, et toimi ka praegune süsteem. Kui me midagi ei muuda, siis ei hakkagi toimima.

Pärna: Kohtu esimees ei juhi kohtuasutust kui tervikut. Seadus on vähendanud tema pädevust. Korraldab ainult õigusemõistmise tegevust. Ei vastuta enam kriminaalhooldusosakonna eest näiteks. Haldusdirektori ülesanded kasvavad. Selleks otsitakse konkursi kaudu kõrge kvalifikatsiooniga inimesi.

Lõhmus: Ma ei ole küll juhtimisspetsialist, kuid organisatsiooni ei saa üles ehitada sellele, kas üksteist usaldatakse. Peab olema kindlaks määratud alluvussuhe. Peaks olema paika pandud

juhtimisskeem ja alluvussuhted. Milline on see dokument, kus seda fikseerida? Kohtute seadus seda ei fikseeri.

Kiidjärv: Võime ju ise selle teenuse sisse osta. Miks peab see olema Justiitsministeerium, kes korraldab kantselei tööd? Ostame üldse väljast. Lihtsalt tuli selline mõte.

Pärna: See ei ole ainult Justiitsministeeriumi joon, vaid on Riigikogu poolt põhjalikult läbi arutatud. Räägime ikka praegu seaduse täitmisest, mitte muutmisest.

Kiidjärv: Mõte on selles, et haldusdirektorid ei lähe esimehe alluvuse alt välja, vaid ülesanded lähevad inimesele, kes hakkab seda korraldama. Praegu sisuliselt vaidleme selle üle, kelle vastutada on kohus. Kõik riigiasutused on nii üles ehitatud, et minister on poliitfiguur ning kantslerid alluvad ministrile. Nii ka haldusdirektor peab alluma esimehele.

Pärna: Õigusemõistmise raames.

Seppik: Piiri tõmbamine selle vahel, mis on õigusemõistmisega seotud ja mis ei ole, on väga raske. Kui meil sügisel puhkuselt tulles arvutid ei töötanud, siis oli õigusemõistmine tõsiselt häiritud. Kohtu arvutisüsteem tundub õigusemõistmisest kaugel seisvat, tegelikult on see õigusemõistmise normaalseks toimimiseks hädavajalik. Mingi sümboolne piir on siiski võimalik tõmmata. Jõudsime ju kokkuleppele, et haldusdirektor allub lisaks ministrile ka kohtu esimehele. Kõik ülejäänud teenistujad võiksid olla haldusdirektori alluvuses, väljaarvatud kohtu esimehe abi ja kohtu pressiesindaja, kellele korraldusi võiks vahetult anda esimees.

Jõks: Haldusdirektor peaks alluma esimehele. Ei ole nõus, et allumine on see, et on olemas distsiplinaarvõim. Asutuse osakonnajuhatajale alluvad osakonnad, kuid ei ole distsiplinaarvõimu. Seega allub esimehele, kuid esimees ei saa teda vabastada. Ka minul kaks asetäitjat, kes on nimetatud Riigikogu poolt. Mulle alluvad, kuid mina vabastada ei saa.

Särgava: Kohtunikuabid registriosakonnas ja kinnistusosakonnas, ka registrisekretärid ja kinnistussekretärid võtab ametisse ja vabastab minister. Samal ajal alluvad esimehele. See ju toimib.

Odar: Sama on ka kohtunikega. Peale 1993. aastat olime olukorras, kus kohtunik arvas, et ta ei pea esimeest tundmagi. See on reaalsus – kohtunikud olid nii iseseisvad ja sõltumatud. Praegu natuke teine tasand. Mis puudutab haldusdirektori leidmist, siis § 125 lg 3 ja 4 võiks muuta: kooskõlastatult kohtuesimehega. Võiksime sellega juba praegu nii arvestada. Kui inimesed ei sobi omavahel, siis on töö halvatud. Kohtu esimees peaks haldusdirektori leidmise ja nimetamise juures olema.

Pärna: Justiitsminister on nimetanud haldusdirektori ja esimehe ametisse. Kui selgub, et nad ei saa hakkama, tuleb tagasiside mõlemat liini pidi. Lihtsam on haldusdirektor välja vahetada. Kuidas teie saate aru 12 lg 3 p 1? Mina saan nii aru, et kohtunik eelkõige korraldab kohtu tegevust ja õigusemõistmise tegevust kohtunike vahel ning kohtunike üldkogu istungit ja selle raames küsimuste lahendamist. Haldusdirektor peab tagama ülejäänud osas, et kohtumõistmine toimiks. Lisaks sellele on viimasel ka muid ülesandeid osakondade näol.

Odar: Pärast konflikti tekkimist on võimalik seda jah nii vaadelda. Meie püüame aga eelnevalt juba konflikti ära hoida. Kohtu esimees peaks ikka haldusdirektori leidmise juures osalema.

Amann: Tooksin välja ühe prantsuse põhimõtte: minu vasalli vasall ei ole minu vasall. Haldusdirektor tagab kohtu haldamise, alludes kohtu esimehele. Samas haldusdirektori alluvad ei allu esimehele. On paika pandud käsuliin.

Kiviloo: Paragrahv 12 lg 2 kohaselt esimees vastutab. See näitab, et tal peab olema õigus kamandada haldusdirektorit. Praegu on õige aeg seda küsimust lahendada. Edaspidi tuleb teha seaduse muutmise ettepanek ja lahendada kõik juhtimist puudutavad küsimused koos.

Kutsar: Eesmärk, et haldusdirektor võtaks ära administratiivset tegevust. Minu meelest on loogiline, et haldusdirektor allub kohtu esimehele.

Kiidjärv: 15. ptk. räägib kohtu teenistujatest, kus ei ole esimeest, kuid on haldusdirektor. Aru on ju saada, kuidas läheb käsuliin. Üks kast (haldusdirektor) skeemil peaks olema allpool.

Lõhmus: Arutame ikka alluvussuhteid, mitte struktuuri. Hr Pärna ei ole kindlatel seisukohtadel, kuigi on aktsepteerinud seda, et haldusdirektor võiks alluda esimehele.

Pärna: Õigusemõistmise raames.

Lõhmus: Kuidas me määrame, missugustes küsimustes on alluvussuhe?

Särgava: Kodukorras ei saa.

Pärna: Seadus ütleb, et kohtu kodukorras määratakse ära ka haldusdirektori ülesanded. Haldusdirektor peab tagama, et õigusemõistmine toimiks. Ta ei sekku sellesse, kuidas esimees korraldab protsessuaalset tegevust kohtus.

Särgava: Konflikt on sisse programmeeritud. Lõpptulemusena kodanikud kannatavad.

Lõhmus: Ministeeriumis on selge juhtimise struktuur. Olukorras, kus on kaks juhti, nagu on kohtute seadusega ette nähtud, on vaja selgelt sätestada isikutevahelised suhted ning õigused ja kohustused paika panna.

Pärna: Paragrahv 39 lg 4. Kohtuhaldus peab tagama õigusemõistmiseks vajalikud töötingimused. Kui kohtu esimees ütleb, et mul seda vaja, siis peab haldusdirektor seda tegema.

Jõks: Kas arutame seaduse muudatust või läheme edasi? Kirjutada ametijuhendisse kohtuesimehe ja haldusdirektori suhe. Kõige kõrgem juht kohtus on kohtu esimees. Kirjutada sisse, et haldusdirektor täidab kohtu esimehe korraldusi. See, et esimees ei saa teda ametist vabastada, ei ole puudus.

Odar: Asi peaks olema ka nii, et kui majas on mitu kohut, siis haldusdirektor saab haiget istungisekretäri vajadusel asendada ka teisest kohtust pärineva sekretäri.

Pilv: Kui haldusdirektori haldusalas on ka istungisekretär, tekib kaos. Mis on siis õigusemõistmisega seotud ja mis mitte? Poole esindaja jookseb erinevate struktuuride vahel, kes igaüks ütleb, et see ei ole minu rida. Tekitab protsessivatele pooltele mõttetuid ajakulutusi.

Jõks: Kas ametijuhend oleks lahendus? Kui on kirjas, et allub, kuid ei ole distsiplinaarvõimu.

Lõhmus: Kui äkki kinnitada koos kodukord ja struktuur?

Jõks: Kohtu esimees saab haldusdirektorist mööda minnes anda korraldusi, seda saaks lahendada kodukorraga.

Särgava: Peab olema ka asjaajamiskord koos kodukorraga. Kui kantselei oleks ka kodukorras, oleks üks asjaajamiskord.

Pärna: On kaks eelarvet ja kaks kodukorda.

Lõhmus: Kas haldusdirektorite ametijuhend on olemas?

Tiislär: On olemas.

Lõhmus: Oleks hea, kui meie koja liikmetel oleks see olemas.

Särgava: Meil on juba on olemas ametijuhend.

Lõhmus: Siin on kirjas, et allub justiitsministrile. Milline oleks siis lahendus?

Tiislär: Mis saab kohtute osakondadest? Kas need on eraldi?

Lõhmus: Need on omaette osakonnad.

Tiislär: Kui haldusdirektor allub kohtu esimehele, siis vastutab esimees ka osakondade eest. Või on esimehele poolik pädevus haldusdirektori suhtes?

Pärna: Paragrahv 12 kitsendab pädevust kohtumenetlusega.

Kiviloo: Eesmärk on eelkõige vabastada esimehed registritest.

Särgava: Kohtu esimehed on seda meelt, et registrid ja kriminaalhooldus alluvad haldusdirektoritele, ülejäänud aga esimehele. Õigusemõistmisega tegeleb kohtunik.

Lõhmus: Kohtu esimehel peab olema võimalus anda korraldusi läbi haldusdirektori.

Pärna: Haldusdirektorid peaksid tagama selle, et ei oleks probleemi.

Lõhmus: Põhimõtted on siis selged. Justiitsministeerium esitab meile struktuuri koos ametijuhendiga.

Särgava: Oleks hea, kui saaks struktuuri ühele poole.

Jöks: Joonistamisel ei ole mõtet. Struktuurist saan nii aru, nagu Uno ütles. Ei saa aru, et konsultant ja esimehe abi on väljaspool. Esimehel peab olema õigus määrata korraldusi. Lõppastmes allub haldusdirektorile.

Käbin: Ilmselt on vaja täiendada kohtute seadust.

Pärna: Tegemist ei ole juhusliku veaga, vaid reguleering on taotluslik. See peaks tagama kohtumõistmise erilist sõltumatust.

Jöks: Seaduse mõte on tõepoolest see, et esimees tegeleb kohtunike üle järelevalve teostamisega. § 45 sätestab, et õigusemõistmise korrakohase toimimise ja kohtunike kohustuste täitmise üle teostab järelevalvet kohtu esimees. See tähendab, et ta kontrollib, et kohtunik käiks kohal ega venitaks protsessi. Selles küsimuses on ainult kohtu esimees pädev. Tema peab vaeva nägema eelkõige kohtunikega. Nende üle järelevale teostamine on suurem probleem kui teenistujate üle järelevalve teostamine.

Lõhmus: Me ei pea kiirustama. Võiks tellida ekspertiisi juhtimisspetsialistidelt. Kas Soomest või Rootsist või kust iganes ja siis teha seaduse muudatus. Oluline on, et saaks selle seaduse põhjal normaalselt töötada.

Särgava: Kas oleks võimalik, et esimehega seotud kohtuniku abi ja pressinõunik? Otse haldusdirektorile oleks alluv registriosakonnad ja kriminaalhooldusosakond. Kõik teised haldusdirektori alla, aga omakorda viimane alluv esimehele. Selline variant on võimalik. See ei ole ka seadusega vastuolus.

Lõhmus: Järgmiseks korraks struktuuriüksused ja alluvus.

Odar: Kuulsin et Ida-Virus on plaanis Narvas ja Jõhvis üks haldusdirektor?

Tiislär: Ei ole, Jõhvis mitme kohtu peale üks, aga Narvas eraldi.

Kiidjärv: Tartu kohtumajas aga erinev olukord. On kolm kohut ja üks haldusdirektor, kes kuulub ringkonnakohtusse. Peaks ka selge olema, kuidas see toimima hakkab – kuidas teiste kohtute esimehed saavad Tartu Ringkonnakohtu haldusdirektorile korraldusi anda.

Kutsar: Haldusosakond on ühine kõigi jaoks, mitte Tartu Ringkonnakohtu oma.

Kiidjärv: Otseselt probleemi ei ole, kuid kohtunikud on sellise küsimuse tõstatanud.

Lõhmus: Peaksime leppima uue aja kokku.

Tiislär: Veel tuleks arutada Põlva Maakohtu esimehe kandidatuuri.

Lõhmus: Otsustame enne aja ära. Kas sellel aastal?

Lõhmus: Kokku lepitud 17. detsembril kell 11.00.

Tiislär: Põlva Maakohtu esimees soovis enda ametist vabastamist. Põlva Maakohtu üldkogu on andnud nõusoleku uuele kandidaadile, kelleks on Epp Tombak. Kas me saame nõusoleku andmise täna otsustada?

Pärna: Kas soovite kandidaadiga kohtuda?

Särgava: Kui kohtu üldkogu on temaga nõus, siis tuleb nõusolek anda.

Kutsar: Tunnen teda, väga tubli inimene.

Lõhmus: Kas keegi soovib, et ta tuleb siia? Ei. On veel midagi?

Käbin: Minu telefoni number õige, kuid sealt saab väga harva kätte. Viimased numbrid peaksid olema 440 või 441.